

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Julkaisu- ja datapolitiikka

Itä-Suomen yliopiston julkaisu- ja datapolitiikka

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO linjaa julkaisu- ja datapolitiikassaan periaatteet tieteellisen tutkimuksen vaikuttavuuden ja avoimuuden edistämiseksi. Tavoitteena on, että julkisin varoin tuotettu tutkimustieto on laajamittaisesti tiedeyhteisön ja yhteiskunnan käytössä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tutkimuksen menetelmien, tulosten, aineistojen ja julkaisujen avaamista. Yliopiston strategisena tavoitteena on olla 200 maailman johtavan yliopiston joukossa, vahvoilla tutkimusaloilla 50 maailman johtavan yliopiston joukossa sekä Suomen paras yliopistollinen oppimisympäristö.

Tutkimustoiminnan avoimuudella Itä-Suomen yliopisto pyrkii edistämään tieteen kehitystä, hyvää tieteellistä käytäntöä sekä tutkimuksensa ja tutkimustulostensa:

- ❑ tieteellistä vaikuttavuutta
- ❑ luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä
- ❑ hyödynnettävyyttä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta
- ❑ kestäväää käyttöä.

Itä-Suomen yliopiston julkaisu- ja datapolitiikan peruseriaate:

Tutkimuksen tulokset, tutkimusaineistot ja julkaisut, ovat avoimia tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen ja oikeudellista (lainsäädäntö ja sopimukset) toimintaympäristöä kunnioittaen.

Julkaisupolitiikka

1. Tutkimustulokset julkaistaan hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje, Hyvä tieteellinen käytäntö).
2. Tutkimustulokset julkaistaan kunkin tieteenalan keskeisimmässä, mahdollisimman korkeatasoisissa tieteellisissä julkaisuissa. Tutkimustuloksista raportoidaan myös yleistajuisissa ja ammatillisissa julkaisuissa tutkimustiedon vaikuttavuuden edistämiseksi.
3. Tieteelliset julkaisut saatetaan avoimesti saataville aina kun mahdollista. Avoimeksi saattaminen koskee tieteellisissä lehdissä ja sarjoissa julkaistuja artikkeleita ja konferenssien proceedings-julkaisuja, väitöskirjoja ja pro gradu -tutkielmia, mahdollisuuksien mukaan myös kirjoja tai kirjojen lukuja.
4. Julkaisut saatetaan avoimeksi saataville rinnakkaistallentamalla julkaisut yliopiston julkaisuarkistoon. Rinnakkaistallentamiseen on saatava julkaisun tekijöiden ja kustantajien lupa.

Julkaisut tallennetaan yliopiston julkaisuarkistoon julkaisun julkaisemisen jälkeen. Yliopiston julkaisuarkiston lisäksi julkaisuja saa tallentaa myös muiden organisaatioiden julkaisuarkistoihin huomioiden tekijänoikeudet.

5. Julkaisuja suositellaan julkaisemaan myös tieteellisissä Open Access lehdissä, jotka ovat tieteellisesti korkeatasoisia ja jotka tekevät julkaisuille luotettavan vertaisarvioinnin. Julkaisuja voi perustellusta syystä julkaista Open Access -muodossa myös tilausmaksullisten lehtien yhteydessä erillisestä korvauksesta (ns. hybridi julkaiseminen). Hybridi-julkaiseminen ei ole pääasiallinen kanava avoimeen julkaisemiseen.
6. Tutkijan on huomioitava Open Access -julkaisemiseen liittyvät erilliset kulut jo tutkimus- ja rahoitussuunnitelmassa.

Datapolitiikka

1. Tutkimusaineistojen tuottamisessa, raportoinnissa, säilyttämisessä, jakamisessa ja avaamisessa noudatetaan lainsäädäntöä, tutkimusyhteistyöstä tehtyjä sopimuksia sekä tutkimuseettisiä periaatteita (TENK, Hyvä tieteellinen käytäntö). Jokainen tutkija on vastuussa hyvän tieteellisen käytännön, lain ja sopimusten noudattamisesta.

2. Itä-Suomen yliopisto on sitoutunut noudattamaan hyvän tieteellisen käytännön periaatteita (TENK) ja vastaa tutkijoiden koulutuksesta ja ohjauksesta hyvään tutkimusaineistojen hallintaan.

3. Tutkimukselle tulee tehdä aineistohallintasuunnitelma tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Aineistohallintasuunnitelmasta tulee käydä ilmi aineiston ja datan keräämisen menetelmät, käsittely, omistajuus ja käyttöoikeudet, säilytys (ml. pitkäaikaissäilytys), uudelleenkäyttö, avaaminen, julkaiseminen ja suunniteltu tuhoaminen (mikäli tarpeen) sekä toimenpiteiden vaatimat resurssit. Lisäksi tulee noudattaa tutkimuksen rahoittajan tutkimusaineistoille ja aineistohallintasuunnitelmalle asettamia vaatimuksia.

4. Tutkimusaineistojen omistus- ja käyttöoikeuksista tulee sopia aina ennen tutkimuksen käynnistymistä huomioiden lainsäädäntö, sopimusten ja rahoittajan ehdot ja rajoitukset aineistoa käsiteltäessä, julkaistaessa tai edelleen luovuttaessa. Yliopistossa tehdyn tutkimuksen, erityisesti sopimustutkimuksessa syntyneet tutkimustulokset kuuluvat yliopistolle siinä laajuudessa kuin lainsäädäntö, kutakin sopimustutkimushanketta koskevat rahoitusehdot ja/tai kutakin sopimustutkimushanketta koskevat sopimukset sitä edellyttävät. Sopimustutkimusta on mm. maksullinen palvelutoiminta sekä tutkimus, jossa on mukana ainakin yksi yliopiston ulkopuolinen taho (osatutkimuksen tekijänä, rahoittajana tai muuna osallistujana) ja johon liittyy tutkimuksen tuloksia tai sen toteuttamista koskevia velvollisuuksia (Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin 369/2006). Avoimessa tutkimuksessa aikaansaadut tulokset kuuluvat lähtökohtaisesti tekijälle.

5. Tutkimusaineistot on tallennettava ja raportoitava siinä muodossa, että aineisto on tarvittaessa jälkikäteen verifioitavissa (läpinäkyvyys).

6. Tutkijoiden tulee tutkimuksen aikana huomioida luottamuksellisten tietojen suojaaminen, tietoturva, tietosuoja ja asianmukainen hävittäminen lainsäädännön ja yliopiston ohjeistuksen mukaisesti. Yliopisto edistää yhdessä kansallisten toimijoiden kanssa tutkimusaineistojen luotettavien tallennuspalveluiden käyttöä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää henkilötietojen ja muiden arkaluontoisten aineistojen tietoturvaan.

7. Tutkimusaineistojen säilytysaika ja hävittäminen määritellään yliopiston arkistonmuodostussuunnitelmassa.

8. Julkisella rahoituksella tehtyyn, julkaistuihin tutkimustuloksiin liittyvä tutkimusaineisto on lähtökohtaisesti avointa aina kun se on tehtyjen sopimusten (omistajuus, käyttöoikeudet, immateriaalioikeudet ja salassapito), lainsäädännön

ja tutkimuseettisten periaatteiden puitteissa mahdollista eikä vaaranna yliopiston etua. Tutkimuksen vastuullisen johtajan vastuulla on varmistaa, voidaanko tutkimusaineisto saattaa avoimeen käyttöön. Aineistojen avoimeksi saattamiseen liittyvät kulut on huomioitava jo tutkimus- ja rahoitussuunnitelmassa.

9. Jos tutkimusaineistoihin liittyy kolmansien osapuolten oikeuksia, tutkimusaineistoja ei lähtökohtaisesti saateta avoimeen käyttöön. Potilastutkimuksiin liittyvät tutkimusaineistot ovat pääsääntöisesti arkaluonteisia, jonka johdosta niitä ei saateta avoimeen käyttöön.

10. Yliopiston tavoitteena on tarjota tutkijoille tutkimusaineistojen tallennuspalveluita sekä avoimen tutkimuksen tietokannan yhdessä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Muiden tahojen ylläpitämiä avoimia tietokantoja voidaan hyödyntää lainsäädännön, sopimusten, rahoitusehtojen, ja eettisten periaatteiden puitteissa. Näissä tapauksissa on varmistettava, että tutkimusaineistojen omistus- ja käyttöoikeuksiin ei sen seurauksena tule rajoituksia.

11. Hyödynnettäessä Itä-Suomen yliopiston tutkimusaineistojen tekijät on mainittava hyvän tavan mukaisesti ja Itä-Suomen yliopisto on mainittava tutkimusaineistojen lähteenä.

12. Elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnan toimijoiden pyytämien, käsittelyä vaativien datakokonaisuuksien tai aineellisten tutkimusmateriaalien tuottamisesta päätetään erikseen ja niistä voidaan periä korvaus.

1.12.2015

Rehtori, Jukka Mönkkönen